

Konferencja jubileuszowa PT TEPIŚ
z okazji 100-lecia zawodu tłumacza przysięgłego oraz 30-lecia PT TEPIŚ
17.-18.10.2020 r. – konferencja online

Historia zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce

dr Bolesław Cieřlik

dr hab. Artur Dariusz Kubacki, prof. UP

www.kubart.pl / kubart@post.pl

O czym usłyszymy?

1. Wprowadzenie

2. Funkcja / zawód tłumacza przysięgłego w Polsce do 2004 r.

- 2.1. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. zmieniająca ustawę o postępowaniu karnem dla b. zaboru austriackiego oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 7 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnem
- 2.2. Ustawa z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych
- 2.3. Rozporządzenie z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych
- 2.4. Rozporządzenie z dnia 24 grudnia 1928 r. o taksie dla tłumaczy przysięgłych
- 2.5. Okólnik nr 115/I.U./29 w sprawie wykonania § 7. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych

O czym usłyszymy?

- 2.6. Listy tłumaczy przysięgłych z 1930 r. – 1939 r., 1954 r. oraz 1965 r.
- 2.7. Rozporządzenie z dnia 9 grudnia 1953 r. w sprawie tłumaczy przysięgłych
- 2.8. Rozporządzenie z dnia 21 października 1961 r. o taryfie wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych
- 2.9. Rozporządzenie z dnia 19 sierpnia 1968 r. w sprawie tłumaczy przysięgłych
- 2.10. Rozporządzenie z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych
- 3. Prace nad ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego
- 4. Zawód tłumacza przysięgłego w Polsce po 25.11.2004 r.
- 5. Podsumowanie

Literatura (1)

Danuta Kierzkowska, *Vademecum tłumacza przysięgłego. Materiały szkoleniowe*. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich. Warszawa 1985

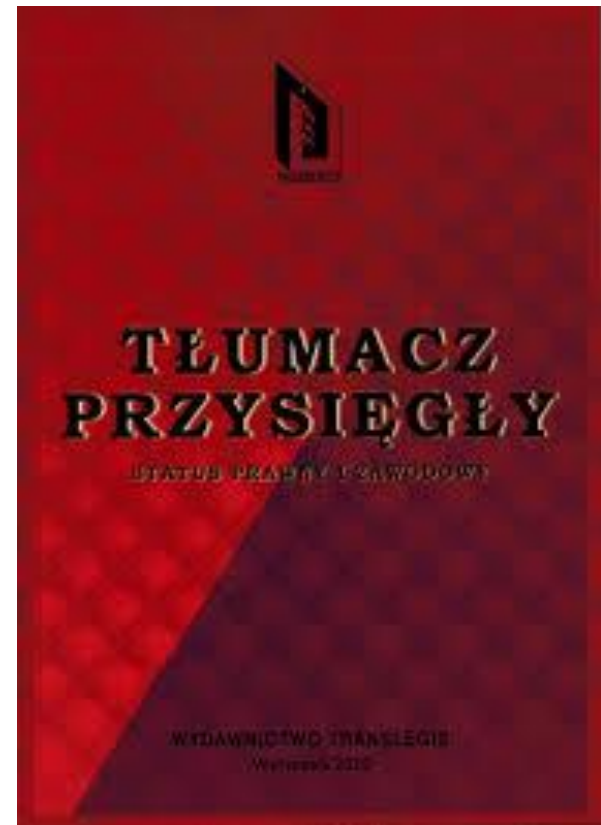
Literatura (2)

Artur Dariusz Kubacki, *Tłumaczenie poświadczone. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego*. Lex a Wolters Kluwer business. Warszawa 2012

Literatura (3)

Bolesław Cieślik, Danuta Kierzkowska, Anna Michalska, Dorota Staniszevska-Kowalak i Jacek Zieliński, *Tłumacz przysięgły, Status prawny i zawodowy*. Wydawnictwo Translegis. Warszawa 2018

1920 rok (1)

Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. zmieniająca ustawę o postępowaniu karnem dla byłego zaboru austriackiego (Dz.U. nr 67, poz. 453)

- Nowo ustanowiony akt prawny określał sposób wynagradzania tłumaczy, nakazując stosowanie odpowiednich przepisów do profesji znawców (dziś: biegłych), którzy mogli domagać się zwrotu poniesionych i należycie udokumentowanych wydatków, a także mieli prawo do odszkodowania za stratę czasu i do wynagrodzenia za wykonaną pracę.
- Tłumacz musiał wystąpić z żądaniem przyznania należności pod groźbą jej utraty w terminie 8 dni od momentu wykonania tłumaczenia. Wynagrodzenie było przyznawane i wypłacane przez sąd I instancji. Wynagrodzenie należało wypłacić niezwłocznie po dokonaniu tłumaczenia lub przestać bezpłatnie tłumaczowi w terminie późniejszym. W przypadku tłumaczy zaprzysiężonych otrzymujących stałe wynagrodzenie tłumaczenia były wykonywane bezpłatnie, a tłumacze mogli jedynie zażądać zwrotu wydatków poniesionych w gotówce.
- Z chwilą wprowadzenia w życie tej ustawy straciła moc obowiązującą w byłym zaborze austriackim ustawa o postępowaniu karnem z dnia 23 maja 1873 r.
- Ustawa ta stała się podwalinami dla dalszego rozwoju zawodu tłumacza przysięgłego.

1920 rok (2)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia **7 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnem (Dz.U. Nr 75, poz. 515)**

- Rozporządzenie określało taryfę wynagrodzenia tłumaczy (dawniej: tłumaczy).
- Według stawki urzędowej każda rozpoczęta godzina tłumaczenia w sądzie wynosiła **osiem marek polskich**, jednak wynagrodzenie **nie mogło przekroczyć więcej niż osiemdziesiąt marek polskich za cały dzień**. [Ustanowienie marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej ustawą z dnia 15.01.1920 r.]
- Wynagrodzenie tłumacza zależało od wielu czynników, jak wykształcenie, zajmowane stanowisko, uszczerbek w zarobku skutkiem straty czasu, trudność tłumaczenia oraz czas trwania pracy:
- Art. 12 podawał szczegółowe kryteria ustalania wynagrodzenia znawców i tłumaczy:
„Oceniając wartość pracy, należy rozróżnić, czy badanie ma charakter pracy naukowej lub też wymaga całkiem szczególnych wiadomości zawodowych, a w szczególności technicznych, które nabywa się tylko przez studia wyższe albo przez szczególne wykształcenie lub wykształcenie, czy też do tego wystarczą zwyczajne wiadomości”

1920 rok (3)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 7 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnem (Dz.U. Nr 75, poz. 515)

- Wynagrodzenie w wysokości 5 marek należało się wówczas, gdy tłumaczenie było wykonywane poza sądową czynnością urzędową i nie przekraczało jednej strony. W innych przypadkach wynagrodzenie należało stosownie podwyższyć.
- Strona tłumaczenia obejmowała 32 linijki pisma. Jeżeli tłumacz musiał sam napisać protokół z posiedzenia sądu, otrzymywał dodatkowo 1 markę za każdą napisaną stronę.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz.U. nr 34, poz. 351) wydanego na podstawie ustawy z dnia 11 stycznia 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i reformie walutowej (Dz.U. nr 4, poz. 28) oraz rozporządzenie z dnia 22 października 1924 r. (Dz.U. nr 106, poz. 962), które weszło w życie 1 stycznia 1925 r.

- Zamiast 8 marek za godzinę pracy tłumaczowi przysługiwał 1 złoty, a za cały dzień maksymalnie nie 80 marek, tylko 10 złotych, natomiast za tłumaczenie strony podwyższono wynagrodzenie z 5 marek do 1 złotego.

1928 rok (1)

Ustawa z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. nr 12, poz. 93)

- Po raz pierwszy pojawia się w polskim systemie prawnym określenie **tłumacz przysięgły**
- W dziale VIII „Sekretarjaty, urzędnicy, komornicy i niżsi funkcjonariusze sądowi i prokuratorscy” w art. 268 określono, że przy sądach mogą być ustanowieni biegli sądowi i tłumacze przysięgli.
- W ten sposób stworzono model, w którym tłumacz przysięgły pełnił funkcję pomocniczą dla sądu i był przy tym sądzie ustanawiany, który zachował się do 2005 r.
- Omawiany przepis dał delegację ministrowi sprawiedliwości do wydania aktów wykonawczych do niego, stanowiąc, że „bliższe w tym względzie postanowienia wyda Minister Sprawiedliwości”.

1928 rok (2)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych (Dz.U. nr 104, poz. 943)

- Tłumaczem przysięgłym mogła zostać osoba, która posiadała obywatelstwo polskie, korzystała z pełni praw cywilnych i obywatelskich, była nieskazitelnego charakteru i udokumentowała znajomość języków obcych, dla których miała być ustanowiona tłumaczem (nie określono sposobu, w jaki ta znajomość powinna być wykazywana).
- Tłumaczy przysięgłych ustanawiał dekretem Minister Sprawiedliwości, a także wyznaczał im siedzibę przy sądzie okręgowym.
- Aby móc przystąpić do pełnienia czynności, tłumacz przysięgły musiał najpierw złożyć przysięgę przed właściwym miejscowo prezesem sądu okręgowego. Jej treść była następująca: **„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że powierzone mi obowiązki tłumacza spełniać będę z całą sumiennością. Tak mi, Panie Boże, dopomóż”**. Tłumacze wyznający religię chrześcijańską składali przysięgę przed krzyżem, zaś będący wyznawcami judaizmu trzymali prawą rękę na Torze (Druga Księga Mojżeszowa, rozdział 20, wiersz 7). Dla pozostałych osób ustawodawca miał wydać odrębne rozporządzenie w sprawie formy składanego przez nich zapewnienia o sumiennym wykonywaniu czynności tłumacza przysięgłego.

1928 rok (3)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych (Dz.U. nr 104, poz. 943)

- Nadzór służbowy nad tłumaczami pełnił prezes sądu okręgowego, w którego kręgu mieli swoją siedzibę.
- Każda zmiana adresu biura w obrębie wyznaczonej siedziby tłumacza musiała być przekazana przez niego do Ministerstwa Sprawiedliwości za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego.
- Wszystkie sporządzone lub sprawdzone tłumaczenia, również odpisy tłumacz odnotowywał w repertorium według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Tłumacz składał także wzór podpisu na dokumentach (do wiadomości prezesa sądu okręgowego). Repertorium tłumacza było przesnurowywane, zaparafowane i opieczętowane przez sekretarza sądu, a następnie podpisywane przez prezesa sądu okręgowego, który sprawował nad nim nadzór. Wykonane tłumaczenia posiadały odcisk pieczęci tłumacza z wizerunkiem godła państwowego oraz numer z repertorium. Ponadto tłumacze podawali informację, czy tłumaczenie dokonano z oryginału, czy z przekładu lub odpisu. Tłumacz określał także wysokość pobranego wynagrodzenia.

1928 rok (4)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o taksie dla tłumaczy przysięgłych (Dz.U. nr 104, poz. 944)

- Honorarium tłumacza wyrażano w złotych, a jego wysokość była uzależniona od języka, z którego lub na który było wykonywane tłumaczenie oraz od formy tłumaczenia – pisemnej lub ustnej.
- Zróżnicowane wynagrodzenie tej grupy zawodowej wynikało z konkretnych czynności, które wykonywał tłumacz według odrębnych stawek dla urzędów i osób prywatnych. Pośród tych czynności można wyróżnić: tłumaczenie pisemne, sporządzanie i poświadczanie zgodności kopii tłumaczenia lub kopii pisma w języku obcym, sprawdzenie dostarczonego przez władzę lub urząd tłumaczenia i poświadczenie jego zgodności z tekstem źródłowym oraz udział w czynności urzędowej sądu lub innego organu.
- Za stronę sporządzonego dla urzędów przekładu z języka białoruskiego, czeskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego, ruskiego (rusińskiego), słowackiego czy żydowskiego lub żydowskiego (żargon) na język polski, tłumacz otrzymywał 3 złote, a z polskiego odwrotnie (na te języki) – 5 złotych.

1928 rok (4)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o taksie dla tłumaczy przysięgłych (Dz.U. nr 104, poz. 944)

- Kiedy tłumaczył z innych języków na język polski pobierał wówczas 5 złotych, w drugą stronę 10 złotych. Za tłumaczenia z języków pozaeuropejskich tłumacz otrzymywał 10 złotych, zaś w kierunku odwrotnym 20 złotych.
- W przypadku zlecniodawców prywatnych stawki były pobierane w podwójnej wysokości.
- Rozporządzenie w sposób jasny regulowało warunki płacy i pracy tłumacza. Wprost nakreślono stawki, jakie mógł pobierać tłumacz. Za udział w czynnościach urzędowych tłumacze pobierali wynagrodzenie w wysokości 10 złotych za pierwszą godzinę swoje pracy i po 5 złotych za każdą następną.
- Jeśli czynność odbywała się poza siedzibą tłumacza, należała mu się dieta i zwrot kosztów przejazdu. W sytuacji, gdy nie skorzystano z usług wezwanego tłumacza, należało mu się odpowiednie wynagrodzenie za utracony czas i zarobek.
- Minister Sprawiedliwości mógł zwolnić tłumacza przysięgłego z zajmowanego stanowiska na prośbę jego samego lub na wniosek prezesa sądu okręgowego.

1928 rok (5)

Okólnik nr 115/I.U./29 w sprawie wykonania § 7. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych

(Dz.Urz. R.P. nr 104, poz. 943)

- Dokument opisujący tryb zamawiania pieczęci dla tłumaczy przysięgłych
- Minister zarządził, że pieczęcie urzędowe należy zamawiać w Mennicy Państwowej przez Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem właściwego prezesa sądu okręgowego.
- W każdym zamówieniu należy dokładnie określić napis, jaki ma być umieszczony na pieczęci oraz zaznaczyć, czy pieczęć ma być lakowa czy tuszowa.
- Należność za pieczęć pokrywa tłumacz, który jest zobowiązany do przedstawienia rachunku właściwemu miejscowo prezesowi sądu okręgowego.
- Do 1953 r. na środku pieczęci używanej przez tłumacza znajdowało się godło, które później zostało usunięte.

Listy tłumaczy przysięgłych (1)

- W myśl zapisów rozporządzenia z 1928 r. informacje o ustanowieniu, zwolnieniu lub śmierci tłumacza przysięgłego były publikowane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.
- W tym samym publikatorze ukazywał się ogólnokrajowy wykaz tłumaczy przysięgłych, zawierający aktualny stan liczebny tłumaczy na 1 stycznia danego roku.
- Wykaz ten był wydawany w latach 1930-1939, a po zakończeniu drugiej wojny światowej pojawił się tylko raz – w 1965 r.
- W Ruchu słuźbowym, tj. dodatku do Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości Nr 2 z dnia 31 stycznia 1930 r. ukazała się po raz pierwszy „Lista ogólna tłumaczy przysięgłych”. Lista ta zawierała imię i nazwisko tłumacza, zwykle z określeniem jego zawodu, język lub języki, w zakresie których dana osoba była ustanowiona tłumaczem. Pojawiała się również informacja o adresie siedziby biura tłumacza. Czasem podawano tytuł naukowy tłumacza. Sama zaś lista prowadzona była z podziałem na sady apelacyjne, a w obrębie apelacji według okręgów sądów okręgowych, natomiast tłumaczy wymieniono w kolejności alfabetycznej.

Listy tłumaczy przysięgłych (2)

Pierwsza lista zawierała **231 osób**.

168 osób miało uprawnienia tylko do jednego języka obcego, a 42 osoby do dwóch języków obcych. Wielu tłumaczy specjalizujących się w dwóch językach posiadało uprawnienia do tłumaczenia w takich parach, jak język rosyjski i język ruski oraz język hebrajski i język żydowski. Do najbardziej popularnych języków wówczas należały:

język niemiecki – 136 osób (głównie w apelacji katowickiej, poznańskiej i toruńskiej),

język francuski – 37 osób

język rosyjski – 35 osób,

język angielski – 31 osób

język hebrajski – 22 osoby

język żydowski (żargon) – 20 osób (ówczesne określenie języka jidysz)

język ruski (rusiński, obecnie określany urzędowo jako język łemkowski) – 14 osób.

Główne grupy zawodowe, z jakich wywodzili się tłumacze przysięgli, to: urzędnicy sądowi różnego szczebla (w tym emerytowani) – 86 osób, nauczyciele (szkół państwowych, prywatnych, wyznaniowych) – 25 osób, adwokaci – 25 osób, notariusze – 7 osób, urzędnicy ministerstw – 6 osób, aplikanci sądowi – 4 osoby oraz rabini – 2 osoby.

Listy tłumaczy przysięgłych (3)

Liczba tłumaczy przysięgłych w Polsce:

1931 – 292 osoby

1932 – 308 osób

1933 – 328 osób

1934 – 367 osób

1935 – 379 osób

1936 – 379 osób

1937 – 420 osób

1938 – 424 osoby

1939 – 437 osób

1954 – 439 osób (pierwsza lista po II wojnie światowej)

1965 – 961 osób

2017 – 10.950 osób

2020 – 10.080 osób

Listy tłumaczy przysięgłych (4)

Lista tłumaczy przysięgłych z 1954 r. – 439 osób

Język niemiecki – 226 osób

Język rosyjski – 136 osób

Język francuski – 88 osób

Język angielski – 83 osoby.

Tylko jedna osoba była ustanowiona tłumaczem języka żydowskiego, ani jedna języka hebrajskiego. Uprawnienia do tłumaczenia dwóch języków posiadało 71 osób, do trzech języków 43 osoby, a do czterech lub więcej 27 osób.

Lista tłumaczy przysięgłych z 1965 r. – 961 osób

Język niemiecki – 477 osób

Język rosyjski – 325 osób

Język francuski – 181 osób

Język angielski – 208 osób.

Uprawnienia do przekładu z dwóch języków miało 189 osób, z trzech języków – 87 osób, a z czterech lub więcej języków – 43 osoby.

Lp.	Język	Liczba tłumaczy	Lp.	Język	Liczba tłumaczy
1	albański	4	26	łotewski	5
2	amharski	1	27	macedoński	8
3	angielski	2716	28	mołdawski	12
4	arabski	58	29	mongolski	1
5	białoruski	25	30	niderlandzki	95
6	bośniacki	15	31	niemiecki	3845 (243*)
7	bułgarski	70	32	norweski	30
8	chiński	16	33	ormiański	4
9	chorwacki	70	34	paszto	1
10	czeski	122	35	pendżabi	2
11	dari	2	36	perski	6
12	duński	32	37	portugalski	34
13	fiński	6	38	rosyjski	1320
14	francuski	1156	39	rumuński	35
15	grecki	15	40	serbski	62
16	gruziński	5	41	słowacki	64
17	hebrajski	9	42	słoweński	11
18	hindi	2	43	starogrecki	2
19	hiszpański	317	44	szwedzki	97
20	indonezyjski	1	45	turecki	19
21	japoński	18	46	ukraiński	204
22	kataloński	3	47	uzbecki	1
23	koreański	4	48	węgierski	51
24	litewski	43	49	wietnamski	20
25	łaciński	23	50	włoski	288

Łączna liczba tłumaczy przysięgłych w Polsce: 10950 na 31.12.2017 r.

1953 rok

Rozporządzenie z dnia 9 grudnia 1953 r. w sprawie tłumaczy przysięgłych (Dz.U. nr 51, poz. 256)

- Zmieniono treść roty przysięgi (usuwając z niej inwokację religijną) oraz dotychczasową formę prowadzenia wykazów tłumaczy przysięgłych poprzez wprowadzenie indywidualnych kart dla każdego tłumacza. Do kart należało wpisywać na bieżąco informacje, o których dowiedział się prezes sądu wojewódzkiego, np. zamawianie pieczęci, poświadczenie liczby stron w repertoriach czy wzór podpisu.
- Organem ustanawiającym TP nadal był minister sprawiedliwości, jednakże podania o ustanowieniu kandydaci składali za pośrednictwem prezesa sądu wojewódzkiego, w okręgu którego miała znajdować się siedziba tłumacza. Również prezes sądu wojewódzkiego prowadził nadzór nad działalnością tłumaczy. Był on zobowiązany do przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli działalności tłumacza.
- Do poświadczenia dokumentów tłumacz w dalszym ciągu używał pieczęci, jednak już bez wizerunku godła państwowego. Możliwe było posiadanie pieczęci do tuszu i do laku. Tłumacz zobowiązany był do prowadzenia repertorium według wzoru zamieszonego w załączniku rozporządzenia. Repertorium było oprawione, parafowane i posiadało poświadczoną przez właściwego prezesa sądu wojewódzkiego liczbę kart.

1961 rok

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 października 1961 r. o taryfie wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych (Dz.U. nr 48, poz. 257)

- Utrzymano przedwojenny podział na trzy grupy językowe, jednakże zmieniono języki mieszczące się w poszczególnych grupach. Za stronę tłumaczenia z języka angielskiego, białoruskiego, czeskiego, francuskiego, litewskiego, niemieckiego, rosyjskiego, słowackiego i ukraińskiego na język polski tłumacz pobierał opłatę w wysokości 25 złotych.
- Za tłumaczenie strony z innego języka europejskiego (niż wymienionego wcześniej), języka łacińskiego lub języka żydowskiego wynagrodzenie tłumacza wynosiło 30 złotych, a z języka pozaeuropejskiego 40 złotych.
- Tłumaczenie na język obcy, odpowiednio w ramach grup językowych, obwarowane było kwotami: 40, 50 i 60 złotych za stronę.
- Na stronnice przypadało 25 znaków, a na wiersz 45 znaków maszynopisu. Stronnicę rozpoczętą uważano za całą. Możliwe było także podwyższenie wynagrodzenia w przypadku tekstów trudnych lub słabo czytelnych.

1968 rok

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 sierpnia 1968 r. w sprawie tłumaczy przysięgłych (Dz.U. Nr 35, poz. 244)

- Wprowadzono dolną granicę wieku, od którego można było zostać TP, ustalając ją na 25 lat.
- Udokumentowanie znajomości języka obcego sposób przez absolwenci studiów niefilologicznych:
 - procedura egzaminacyjna z umiejętności tłumaczenia tekstów z dziedziny prawa
 - egzaminatorami były osoby z lokalnych uniwersytetów, które stosowały opracowane przez siebie kryteria (jednakże z uwagi na brak kwalifikacji w zakresie tłumaczeń tekstów specjalistycznych, w szczególności tekstów o charakterze prawnym i prawniczym, niechętnie przeprowadzały te egzaminy)
- Zmienił się także organ ustanawiający TP. Był nim prezes sądu wojewódzkiego. W jego kompetencji należało wyznaczenie siedziby tłumacza. Liczba TP była uzależniona od potrzeb w tym zakresie.
- TP nie wolno było – bez ważnych powodów – odmówić: a) wykonania sporządzenia zaświadczonych tłumaczeń na język polski z języka, dla którego został ustanowiony, a także na ten język z języka polskiego oraz sprawdzenie i zaświadczenie tłumaczeń z tego zakresu sporządzonych przez inne osoby; b) sporządzenia zaświadczonych odpisów pism w języku, dla którego został ustanowiony tłumaczem, a także do sprawdzenia i zaświadczenia odpisów pism z tego zakresu, które sporządziły inne osoby. Jeśli żądającym dokonania powyższych czynności był sąd albo organ prowadzący śledztwo lub dochodzenie, odmowa dokonania czynności tłumaczenia mogła nastąpić tylko i wyłącznie w przypadkach określonych w przepisach regulujących postępowanie przed tymi organami.

1987 rok (1)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz.U. Nr 18, poz. 112)

Ujęcie w jednym akcie zarówno tłumaczy przysięgłych, jak i biegłych sądowych.

Możliwość ustanowienia tłumaczy przysięgłych dla języka migowego.

Wymogi dla kandydatów na tłumacza przysięgłego: ukończony 25. rok życia, posiadanie obywatelstwa polskiego, korzystania z pełni praw obywatelskich i cywilnych, znajomość języka i umiejętność tłumaczenia potwierdzone dyplomem magisterskim wyższych studiów filologicznych lub studiów z zakresu lingwistyki stosowanej.

Znajomość języka obcego i umiejętności tłumaczenia stały się priorytetem i podstawowym warunkiem, jaki musiał spełnić kandydat na tłumacza przysięgłego. Zlikwidowany egzamin na tłumacza przysięgłego w dużej mierze eliminował możliwość zatrudnienia tych osób, które nie posiadały wykształcenia filologicznego, a tym samym dawał sporą przewagę osobom, właśnie z takim wykształceniem.

Argumenty PT TEPIS: Pozostawienie wymogu zdawania egzaminu państwowego na tłumacza sprzyja podniesieniu kwalifikacji zawodowych przyszłych tłumaczy i rangi samego zawodu; prócz tego ówczesne programy studiów filologicznych nie zawierały przedmiotów z teorii i praktyki tłumaczenia.

1987 rok (2)

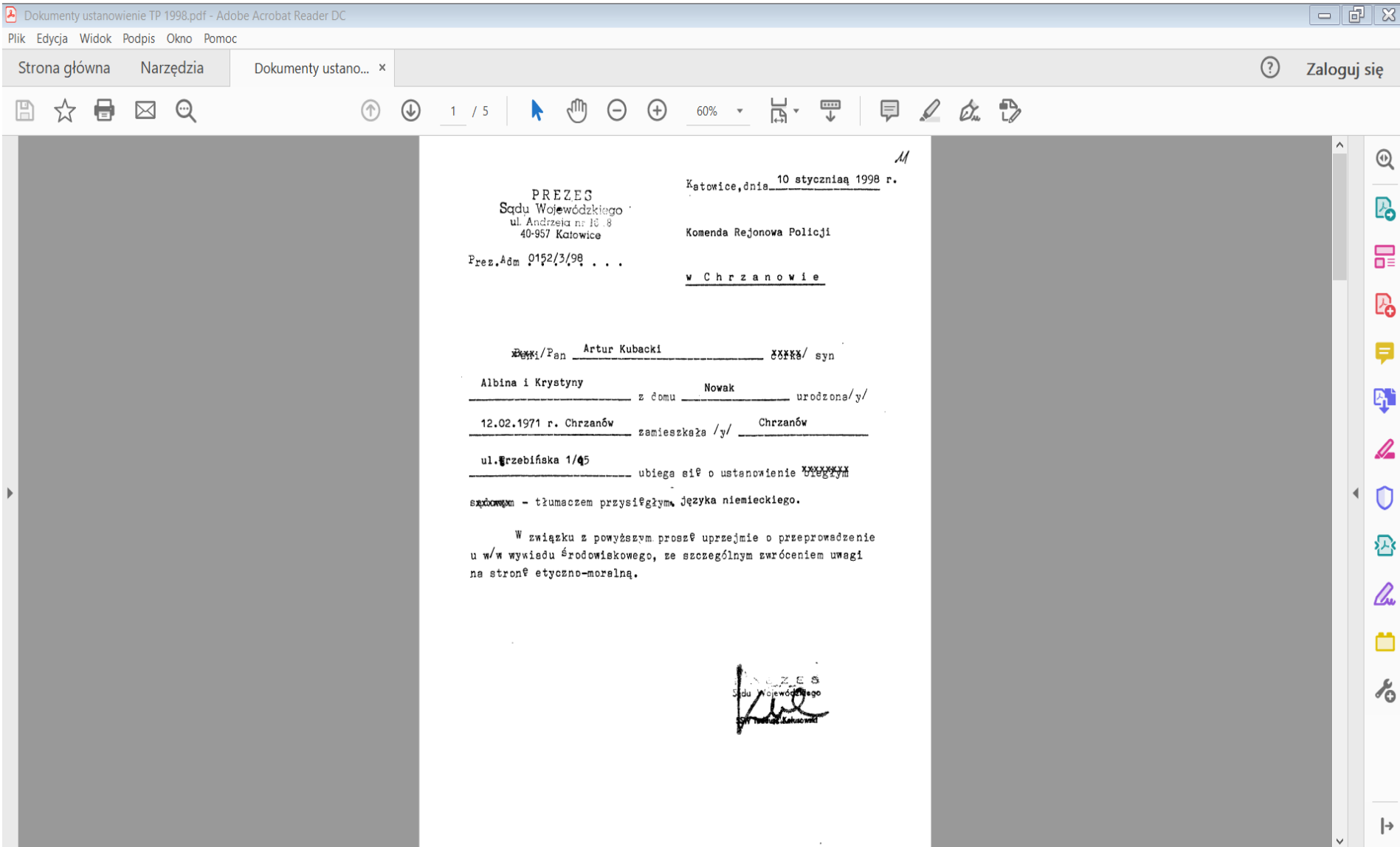
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz.U. Nr 18, poz. 112)

Rozporządzenie przyznawało tłumaczowi przysięgiemu status pomocnika procesowego sądu, przy którym go zatwierdzono, na potrzeby obszaru sądu w ramach jego jurysdykcji.

Funkcję tłumacza zbliżono do roli i zadań, które wykonywał biegły sądowy. Tłumacz przysięgły był pomocny sądom, prokuraturze i Policji w zakresie, np. przesłuchiwanie świadków, podejrzanych, oskarżonych lub obwinionych oraz przy tłumaczeniach tekstów z języka obcego lub odwrotnie.

Jednakże rozporządzenie to oparte było na zasadach starego systemu prawnego, co w konsekwencji miało archaiczny wydźwięk w odniesieniu do wymogów kształtującej się od przełomu lat 80. i 90. nowej rzeczywistości.

1987 rok (3)

1987 rok (4)

Dokumenty ustanowienie TP 1998.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

Plik Edycja Widok Podpis Okno Pomoc

Strona główna Narzędzia Dokumenty ustano... x

Zaloguj się

2 / 5 60%

Protokół

z odbioru przyrzeczenia od tłumacza przysięgłego

Prez. Adm. 0152/ 3/98

Staje
Pani/Pan mgr Artur Kubacki
zam. Trzebińska 1/15
32-500 Chrzanów

Obecni :
Wicepr. Zdzisław Drabek

Na zasadzie § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r., w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych / Dz.U. Nr 18 poz. 112 / został/a/ Pani/Pan ustanowiony/a/ tłumaczem przysięgłym języka niemieckiego z siedzibą w Chrzanowie

i złożył/a/ przyrzeczenie wg. następującej roty :

" Świadomy/a/ znaczenia mych słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki tłumacza przysięgłego wykonywać będę z całą sumiennością i bezstronnością."

Artur Danusz Kubacki
podpis składającego przyrzeczenie

WICEPREZES
SĄDU WOJEWÓDZKIEGO
mgr Zdzisław Drabek
podpis odbierającego przyrzeczenie

Potwierdzam odbiór dekretu z dnia 5 lutego 1998 r.

Katowice, dnia 17 lutego 1998 r.

1987 rok (5)

Dokumenty ustanowienie TP 1998.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

Plik Edycja Widok Podpis Okno Pomoc

Strona główna Narzędzia Dokumenty ustano... x

Zaloguj się

3 / 5

60%

1/6

PREZES SĄDU WOJEWÓDZKIEGO

40-957 KATOWICE, ul. Andrzeja 16-18, telefon 51-14-21

Prez. Adm. 0152/3/98 Katowice 1998-02-17

1/ Pan Prezes

Sądu Rejonowego

w Chrzanowie

2/ Urząd Skarbowy

w Chrzanowie

3/ Zbigniew Piegza

Wyrób-Handel-Usługi

Art. Wikliniarskie " WIKPOL"

Babice, Olszyny 107

Zawiadamiam, że dekretem z dnia 5 lutego 1998 r.

Prez. Adm. 0152/3/98 - ustanowiłem Pana mgr Artura

Kubackiego zamieszkałego 32-500 Chrzanów ul. Trzebińska 1/15-

tłumaczem przysięgłym języka niemieckiego z siedzibą

w Chrzanowie.

PREZES

Sądu Wojewódzkiego

[Signature]

SSW Tadeusz Katusowski

1987 rok (6)

Dokumenty ustanowienia TP 1998.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

Plik Edycja Widok Podpis Okno Pomoc

Strona główna Narzędzia Dokumenty ustano... x Zaloguj się

5 / 5 60%

Tłumacz przysięgły KUBACKI ARTUR
nazwisko imię

Tytuł lub stopień naukowy ...mgr filologii.....

Języki, dla których tłumacz został ustanowiony 1/...Polski.....
2/.....
3/.....

Chrzanów
SiedzibaAdres...Trzebińska 1/15.....Tel.62-36-8000

Adnotacje o ustanowieniu tłumaczem przysięgłym
Decyzja Prezesa Sądu Wojewódzkiego z dnia.1.2.98r....Prez..Adm...0152/3/98
Dnia.5.lutego.1998r.....

Zaświadczenie o złożeniu przyrzeczenia
Dnia.7.2.98r. tłumacz złożył przyrzeczenie według ustalonej roty.
Przyrzeczenie przyjął.....
Dnia.17.lutego.1998r.....

P i e c z ę ć			Odcisk pieczęci
Data zam. dost.	Data zwrotu		
27.8.98	10.7.98		 10.08.1998 Artur Domisz Kubacki

Podpis		Repertorium	
Data złoż.	Wzór podpisu	Data pośw.	Liczba kart
22.8.98	Artur Domisz Kubacki	16.08.01	49
		27.06.02	49.

Funkcja vs. zawód TP

Jednakże przypisanie tłumaczowi przysięgiemu roli pomocnika procesowego jako jego podstawowej funkcji zaczęło coraz wyraźniej nie przystawać do gwałtownie zmieniającej się od roku 1989 rzeczywistości. Zachodzące wtedy przemiany uzmysłowiły ustawodawcy, że zadań tłumacza przysięgłego nie da się ograniczyć przede wszystkim do spraw sądowych. Okazał się on bowiem niezbędny także poza sądem: przy tłumaczeniu dokumentów dla obywateli, w obrocie gospodarczym oraz w kontaktach z administracją państwową.

Wymienione powyżej przyczyny spowodowały, że konieczna stała się zmiana statusu tłumacza przysięgłego. Należało na nowo określić jego pozycję w systemie prawnym, to jest uwolnić go od sądu i przekształcić w instytucję świadczącą usługi na rzecz wszystkich obywateli i organów państwa.

„Nie dało się tego uczynić - jak zauważa Dostatni (2005: 7) - za pomocą nowelizacji rozporządzenia stanowiącego akt wykonawczy do ustawy regulującej ustrój sądów powszechnych, skutkiem czego niezbędne okazało się uchwalenie nowej ustawy”, tj. ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego.

Historia prac nad ustawą (1)

27.-29.10.1997 r.	Konferencja na temat zmiany zasad ustanawiania tłumaczy przysięgłych zorganizowana w Zaciszu (Bory Tucholskie) z udziałem przedstawicieli tłumaczy stowarzyszonych i niestowarzyszonych, prezesów sądów wojewódzkich oraz pracowników ministerstwa sprawiedliwości (MS) na czele z jej inicjatorem - dr. Bohdanem Zdziennickim, podsekretarzem stanu w MS. Środowisko tłumaczy reprezentowała Rada Tłumaczy Polskich (RTP), założona 5.07.1996 r., składająca się z Rady Tłumaczy STP-TEPIS oraz przedstawicieli czterech ośrodków akademickich kształcących tłumaczy: STiJO UAM, OBiSP UŁ, PST UJ, ILS UW. Do najważniejszych ustaleń należy zaliczyć chęć uregulowania zawodu (a nie jak wcześniej funkcji) tłumacza publicznego w akcie rangi ustawowej. Do wykonywania tego zawodu byłiby dopuszczani absolwenci dowolnych studiów magisterskich po zdaniu egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną (PKE) powołaną przez ministerstwo edukacji narodowej (MEN). Ponadto tłumacze publiczni pobieraliby wynagrodzenie wg zasad wolnorynkowych, zaś w przypadku zleceń na rzecz sądów i organów ścigania wg stawek określonych przez ministra sprawiedliwości.
14.09.1998 r.	Ogłoszenie pierwszego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez MS.
29.09.1998 r.	Krytyka pierwszego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez RTP.

Historia prac nad ustawą (2)

27.10.1999 r.	Ogłoszenie drugiego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez MS.
31.01.2000 r.	Zaopiniowanie drugiego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez RTP. Popiera ona utworzenie samorządowej organizacji zawodowej tłumaczy, a także proponuje rozważyć wspólnie projekt ustawy pt. Prawo o tłumaczach publicznych.
23.10.2001 r.	Monit RTP skierowany do MS w sprawie omówienia stanu prac nad projektem ustawy o tłumaczach publicznych.
26.03.2002 r.	Skierowanie listu otwartego prezesa PT TEPIŚ oraz sekretarza RTP do ministra sprawiedliwości na temat roli tłumaczy w realizacji prawa człowieka do sprawiedliwego procesu.
29.05.2002 r.	Ogłoszenie trzeciego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez MS.
06.2002 r.	Wyrażenie opinii przez PT TEPIŚ na temat trzeciego projektu MS z maja 2002 r. Ustawa o tłumaczach publicznych z powołaniem się na poglądy przedstawicieli RTP.
21.02.2003 r.	Ogłoszenie czwartego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez MS.
03.2003 r.	Zaopiniowanie przez PT TEPIŚ czwartego projektu MS z dnia 21.02.2003 r. Ustawa o tłumaczach publicznych z powołaniem się na poglądy przedstawicieli RTP.
15.04.2003 r. 25.04.2003 r.	Pierwsza i druga międzyresortowa konferencja uzgadniająca czwarty projekt ustawy o tłumaczach publicznych z udziałem przedstawicieli RTP oraz zaproszonych resortów: Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu (MENiS), Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA), Ministerstwa Finansów (MF) oraz Rządowego Centrum Legislacji (RCL).

Historia prac nad ustawą (3)

03.07.2003 r.	Rozpatrzenie projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez Komitet Rady Ministrów (KRM) oraz jego rekomendowanie Radzie Ministrów z zastrzeżeniem uzgodnienia nadzoru nad zawodem przez odpowiedniego ministra oraz redakcyjnego dopracowania aktu na posiedzeniu komisji prawniczej.
16.12.2003 r.	Przedstawienie opinii Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (UKIE) o zgodności projektu ustawy o tłumaczach publicznych z prawem UE. W jej konkluzji szefowa UKIE - Danuta Hübner -stwierdza zgodność projektu ustawy z prawem UE.
23.12.2003 r.	Przyjęcie czwartego projektu ustawy o tłumaczach publicznych przez Radę Ministrów.
21.01.2004 r.	Przedstawienie Sejmowi RP w piśmie RM 10-208-03 przez Prezesa Rady Ministrów, Leszka Millera, projektu ustawy o tłumaczach publicznych oraz opinii UKIE dotyczącej zgodności proponowanych regulacji z prawem UE wraz z upoważnieniem ministra sprawiedliwości do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.
22.01.2004 r.	Wpłynięcie rządowego projektu ustawy o tłumaczach publicznych do Sejmu RP.
29.01.2004 r.	Skierowanie projektu do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (KSiPC).

Historia prac nad ustawą (4)

29.03.2004 r.

PT TEPIŚ i STP uchwaliły wspólne stanowisko na temat projektu ustawy o tłumaczach publicznych. Wysunięto w nim dziesięć postulatów zmian w projekcie ustawy: (1) wprowadzenie słowniczka terminów i definicji, (2) specjalizacja tłumaczeniowa na studiach filologicznych oraz podyplomowych studiach tłumaczeniowych z uwzględnieniem tłumaczenia pism sądowych i urzędowych oraz innych tekstów prawniczych jako warunek dopuszczenia do egzaminu państwowego, (3) zmiana definicji członków PKE na osoby posiadające nie tylko wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim wieloletnią praktykę i wybitne osiągnięcia zawodowe w zakresie tłumaczenia prawniczego i sądowego, a także zwiększenie ich ilości do sześciu, (4) możliwość bezpośredniego tłumaczenia z języka obcego na język obcy, o ile tłumacz posiada uprawnienia do dwóch języków, (5) zapłata wynagrodzenia za zlecenia sądu, prokuratury, Policji lub organów administracji publicznej z kasy Skarbu Państwa, (6) zobowiązanie ministra sprawiedliwości do wydania rozporządzenia w sprawie stawek wynagrodzenia w porozumieniu z Komisją Odpowiedzialności Zawodowej (KOZ), (7) przywrócenie w pieczęci tłumacza przysięgłego godła państwowego, (8) dodanie do innych obrońców tłumacza przysięgłego organizacji zrzeszającej tłumaczy, (9) ustalenie udziału tłumaczy w KOZ w proporcji przewidzianej dla PKE, (10) utworzenie zamiast KOZ Komisji Praktyki i Odpowiedzialności Zawodowej uprawnionej do tworzenia i upowszechniania zasad praktyki zawodowej.

Historia prac nad ustawą (5)

30.03.2004 r.	Pierwsze czytanie projektu ustawy w KSiPC, a następnie skierowanie go do podkomisji nadzwyczajnej KSiPC.
30.03.2004 r.	Ukonstytuowanie się podkomisji nadzwyczajnej ds. ustawy o tłumaczach publicznych KSiPC. Jej przewodniczącym został Stanisław Rydzoń z SLD.
14.04.2004 r. 13.05.2004 r. 15.06.2004 r. 01.07.2004 r.	Podkomisja nadzwyczajna ds. ustawy o tłumaczach publicznych KSiPC zaprosiła prezesa STP Ryszarda Dulinicza, prezes PT TEPIŚ Danutę Kierzkowską, dyrektora STiJO UAM i przedstawiciela uniwersyteckich jednostek kształcących tłumaczy Witolda Skowrońskiego oraz - na własny wniosek - Urszulę Dzierżawską-Bukowską z Oddziału Warszawskiego STP do prac nad projektem ustawy.
28.07.2004 r. 25.08.2004 r.	Posiedzenia KSiPC, na których rozpatrywano poszczególne artykuły projektu ustawy o tłumaczach publicznych.
06.10.2004 r.	Przyjęcie przez KSiPC projektu ustawy z poprawkami.
20.10.2004 r.	Drugie czytanie projektu ustawy na posiedzeniu nr 87 Sejmu RP.
22.10.2004 r.	Trzecie czytanie projektu ustawy na posiedzeniu nr 87, podczas którego przyjęto ustawę w brzmieniu przedłożonym przez KSiPC (bez wniosku mniejszości zgłoszonego przez posłankę Katarzynę Piekarską z SLD postulującego zmianę art. 15. w ten sposób, że przy odmowie wykonania tłumaczenia na rzecz organów sądowych, ścigania i administracji publicznej tłumacz mógłby powołać się na inne ważne przyczyny). Wyniki głosowania elektronicznego: 389 za, 0 przeciw, 11 wstrzymało się od głosu, 60 nie głosowało. Przekazanie ustawy Marszałkowi Senatu RP oraz Prezydentowi RP.

Historia prac nad ustawą (6)

18.11.2004 r.	Rozpatrzenie ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego przez Senat RP na 72. posiedzeniu.
19.11.2004 r.	Przekazanie uchwały Senatu RP z dnia 18.11.2004 r. w sprawie ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, w której wniósł on dziewięć poprawek, Marszałkowi Sejmu RP, a następnie skierowanie jej przez Marszałka Sejmu do KSiPC w celu jej rozpatrzenia. Zgłoszone przez Izbę poprawki obejmują: (1) uwzględnienie w zakresie podmiotowym ustawy nie tylko obywateli UE, ale także państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), (2) nabycie uprawnień tłumacza przysięgłego bez względu na posiadane wykształcenie, (3) zagwarantowanie wysokiego poziomu kwalifikacji członków PKE nie tylko dzięki posiadaniu wiedzy teoretycznej w zakresie technik tłumaczeniowych, ale także umiejętności ich stosowania, (4) możliwość bezpośredniego sporządzania tłumaczeń z języka obcego na inny język obcy w zakresie posiadanych uprawnień, (5) dopuszczalność odmowy tłumaczenia na żądanie organów sprawiedliwości oraz organów ścigania w razie zaistnienia szczególnie ważnych przyczyn, (6) przyznanie w przypadku wykonywania czynności przez tłumacza przysięgłego poza jego miejscem zamieszkania zwrotu kosztów podróży i noclegów oraz ekwiwalentu pieniężnego za utracony zarobek, (7) wprowadzenie do katalogu rozstrzygnięć w postępowaniu dyscyplinarnym uniewinnienia tłumacza przysięgłego od zarzucanych mu czynów, (8) zapadalność decyzji w sprawach odpowiedzialności zawodowej kwalifikowaną większością głosów, (9) wskazanie, do jakiego zakresu spraw nieuregulowanych w ustawie znajdą zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Historia prac nad ustawą (7)

23.11.2004 r.	Praca w KSiPC nad stanowiskiem Senatu RP zakończona sprawozdaniem KSiPC, w którym postuluje się przyjęcie pięciu poprawek Senatu, tj. (1), (5), (7), (8) i (9).
25.11.2004 r.	Uchwalenie ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego na posiedzeniu nr 90 Sejmu IV kadencji. Sejm odrzucił cztery poprawki zgłoszone przez Senat. Przekazanie ustawy Prezydentowi RP do podpisu.
16.12.2004 r.	Podpisanie ustawy przez Prezydenta RP.
27.12.2004 r.	Ogłoszenie ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego w urzędowym promulgatorze, tj. Dzienniku Ustaw Nr 273, poz. 2702.
27.01.2005 r.	Wejście w życie ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego.

Podsumowanie

Zgodnie z zapisami ustawy tłumacz przysięgły uzyskał rangę zawodu samodzielnego, co oznaczało, że przestał być pomocnikiem procesowym sądu.

Ustawa przyznawała osobom wykonującym zawód tłumacza przysięgłego wyłączność na używanie tego tytułu oraz na opatrywanie tłumaczeń poświadczonych pieczęcią TP.

W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych tłumacze przysięgli mogli być powoływani jedynie na potrzeby organów sprawiedliwości i organów ścigania. Nowa ustawa zakłada natomiast, że świadczą swoje usługi na rzecz całego społeczeństwa.

Dziękuję za uwagę.